

ԵԶԵԿԻԷԼ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ՏԵՍԻԼՔԸ

Բաբելոնի գերութեան շրջանի սիրական դէմքն է Եզեկիէլ մարգարէն, կենդանի վկան գերի տարուած իր ժողովուրդի տառապանքներուն եւ մահացումին: Ի՞նչ «չորցած ոսկորներու տեսիլ»ը յայտնութիւնն է Խառայելի ապագայ վերականգնումին: Մարգարէն ցեղաշունչ հաւաստի եւ ապագայ ազատագրման ջոկանքով սեռանդոն է՝ Նեբեչոցոսի իր աւազանը հեռունեւէն չ'առնել, այլ կը բացուի իր աչքերու եւ մտքի սահմաններուն մէջ: Նախնի, կմախքներու բուրգեր եւ անյուսութիւն իրարու կու գան շինելու տեսիլները ժամանակին: Հզօր է իր երեւակայութիւնը, թաթաւուն՝ զգացումի գոյին մէջ: Կը խօսի պատկերներով, որոնք կը գերազանցեն յղացումը երեւակայութեան: Ձմորական չեն անոնք, այլ տաճարաններ իր մտքի խռովներուն:

Մարգարէն, Տիրոջ հոգիով, անապատ կ'առաջնորդուի, լեցուն մարդկային ոսկորներով: «Եւ եղ զիս ի մէջ դաւիթն եւ այն լի էր ոսկեղոյ մարդկան»: «Կը տեսնե՞ս, որդի մարդոյ, բոլոր այս ցամաքն ոսկորները. ամոնք պիտի լեցուին գերբնական տունչէ մը եւ պիտի կենդանանան, թօթափելով իրենց աչքերուն վրայէն հողերուն մութը, որովհետեւ զիտքան պանել իրենց ցեղին երազը ժամանակի մեծ գիշերին ծոցը»:

Կարմիր եւ կապոյտ մետաքս մը ներքեւ, որ իր ներկան կ'ընէր անցեալ, մարգարէն կեցած կը նայի: Միջոցին մէջ ձեռք մը կախաւոր իր աչքերուն կը վերցնէ վարագոյրը հին, վարագոյրը նոր, ծալքն իր փռած շէշ աւազին: Ու կը թուի իրեն տեսնել շարժը անհուն, ծեր ու մանուկ, կին ու տղիկ մեռելներու ոսկորներուն, որոնք հագած միս, ջիղ ու մորթ, կը բարձրանան իրենց հողակոյտերէն ու կը կանգնին: Ոսկորներն էին անոնք գերիներու այն կարաւաններուն՝ որոնք բռնի հանուեցան իրենց տուններէն, արտերէն եւ ջուրերէն, դէպի գերեզմանը աւազներուն: Այժմ կախաւորական հայելիի մը մէջէն կարծես, իրարու կու գան անխնայ լեցնելներուն, սլաքին տակ ստեղծումին:

Ոտքի են բոլորը, աղուոր, մաքուր, երիտասարդ, ցեղին ծաղիկն ու ապագան, հողէն ծլած երազն ինչպէս: Իրարու ետեւէ, հերմակով դալկացած լուծեան մը մէջէն, կը փայլեն, փափաւումով մը որ ստուերներուն յատկանիւն է, երբ հովն անգամ կը վախճայ անոնց վրայ թեւ բանալու: Կարաւանը կ'առաջնորդուի երէցներէն, որոնց առջեւ անելի խոր բացուեցաւ գերութեան նկուղը: Ոմանք տակաւին իրենց պատաններուն վրայ ունին ծիրանի եւ բենեզ եւ կը նային իրենց սեւ աչքերուն հերմակ լոյսովը:

1 Մեծ է թիւը աւազներէն յառնողներուն, խայտաբղէտ, իրենց վերքերուն զանազանութեամբ: Շատերու վիզին՝ կիսալուսինը տապաւին, ուրիշներու կողին՝ փոքր նիզակին: Անոնց ստուերները թափանցիկ են եւ գանկերը հնոց

« Լ ՈՒՍԱՄԱՏԵԱՆ »

Շփեղ հրատարակութիւն մը՝ որուն գաղափարը յղացումն է Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վաղգէն Ա. ի, իսկ հեղինակութիւնը կը պատկանի բանաստեղծ Նիկի-վարդին՝ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Նիկէ Արքեպօ. Տէրաէրեան:

Հատորը կը բաղկանայ Աստուածաշունչէն է մեր ազգային աւանդութենէն վերադառնաւ յիսուն դարադներէ՝ որոնց ընթանները ընթած է Ամենայն Հայոց Հայրապետ ինք, իւրաքանչիւրին կ'ընկերանայ պատուաւ խորհրդանշող գունաւոր գեղեցիկ նկար մը, որ գործն է Հայաստանի նկարիչներէն Ալբերտ Եւրալեանի: Սքանչելի են մասնաւորաբար մեր ձեռագիր մատենաներու մանրանկարային ոճով յղացուած Թաւնագիր սկզբնատառերը:

Հեղինակին բացատրութեամբ շնորհակալութեամբ են Հին ու Նոր կտակարան-

ներէն գրաւագներ . . . որոնց կաղապարիչը . . . փորձած է ներկայացնել գանձանք սովորականէն քիչ մը տարբեր, առանց դպելու անոնց անփոխարինելի ճշմարտութեանն:

Ինչպէս այս հատորը սակայն, երբ գրեանք թէ Աստուածաշունչի մէջ ամէն բան ըսուած է յնգուի ե ոճի կատարելութեամբ:

Ճորովհետեւ Սրբազան մատենաներէն թանուած այս գրուածները աղբիւրազանգի ըլլալով հանդերձ պէտք ունի մեր օրերու յատուկ հանգրձանքին:

Դարերէն եկող ու յաւերժութեան նա-յող գիրքեր կան որոնց մասին կը խենք յաճախ, ամէն օր, կը պահէք զանոնք մեր սեղաններուն վրայ կամ դարակեն-րուն մէջ, հիացումով կը խօսինք անոնց մասին երբ պէտք ըլլայ՝ առանց սակայն հաղորդ ըլլալու անոնց բովանդակու-թեան, ներքին արժէքին: Մեզմէ քանի՞ հոգի կարդացած է Աստուածաշունչը — կամ շնորհիւրը — ամբողջութեամբ ու

նառագայթներու, զոր չեն կրցած մարել բոլոր բարբառոսութիւնները ժամա-նակին: Ահա կարաւանը ճողոց, որոնց աղու նայուածքներէն յոյսին շուշանը միւտոնի պէս կը նառագայթէ: Շարանը կոյսերուն, որոնք ջուրերու փայփա-յանքին յանձնեցին իրենց մարմիններու խռանը: Ու բոլորը որոնք մահուան դաշտերէն կու գային, իրենց հետ կը բերէին չմեղմող գաղափարի աղամանդ պաք, պինդ բեռնուած խոր իրենց սիրտերուն: Անոնք բոլորը կը քալէին դէպի Սիոն, որուն բարձունքին հովաթեւ ոգի մը կը սպասէ, իրենց անցարժ վիշտին վրայ բանալու նոր ծիածանը՝ անաւոր հանգոյցի մը պէս ինկած գերութեան եւ նախասինքի գերեզմանին վրայ, եւ որուն զոյնները ամենէն մա-հուր ընծիւղներէն հաւաքեց ոնիրին ձեռքը:

Եւ ձայնն իւր մարգարէի ականջին. «Մեռելները չեն ասլախ երբ ե-րազը մեռնի: Աւելին՝ թէ անոնք որ մեռան, իրենց կորնչական մարմինները միայն յանձնեցին եղեռնին, բայց ոչ անմահութիւնը իրենց հոգիներուն»:

Եւ կարմիր լոյսի մը ներքեւ կեցած, մարգարէին օրքները կը մըմջէին աղօթի մը պէս. «Տառապեցայ ձեզի հետ եւ ձեզմէ աւելի, քանի որ ձեր հոգիներուն ապաշխարանքին ձայնը չհասաւ ձեր Աստուծոյն: Եւ զոցեցի դամբաններուն խորհուրդը, հովուեցի հօքը հոգիներուն, որոնք ամէն օրեւ-զիտուն: Գոնէ գիշերուան մը համար, կը գատուէին իրենց ճապաններէն, կրակուած տենչէ մը, տեսնելու օրը ուր իրենց անուրջը մարմին պիտի առնէր»: